

Подрез-Ряполова Ірина Валеріївна

*кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник
НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України*

ORCID: 0000-0002-8802-1441

Самородов Артем Сергійович

*кандидат юридичних наук, молодший науковий співробітник
НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України*

ПРАВОВІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНФРАСТРУКТУРНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ

Досліджені правові аспекти та проблемні питання інфраструктурного забезпечення інноваційного процесу. Проаналізовані чинні нормативно-правові акти та документи стратегічного планування щодо забезпечення інноваційного розвитку економіки. Виявлені проблемні аспекти та доведена необхідність вдосконалення організаційного та інформаційно-посередницького забезпечення інноваційного процесу.

Ключові слова: інноваційний розвиток, інноваційна політика, інноваційний процес, інфраструктурне забезпечення.

Podrez-Riapolova Iryna

*PhD, Senior researcher of Scientific and Research Institute of Providing Legal
Framework for the Innovate Development of NALS of Ukraine*

ORCID: 0000-0002-8802-1441

Samorodov Artem

*PhD, Research Assistant of Scientific and Research Institute of Providing
Legal Framework for the Innovate Development of NALS of Ukraine*

**LEGAL ASPECTS OF IMPLEMENTATION THE INFRASTRUCTURE
SUPPORT OF INNOVATION PROCESS**

The legal aspects and problematic issues of infrastructural support of the innovation process are studied. The current regulations and documents of strategic planning to ensure the innovative development of the economy are analyzed. Problematic aspects have been identified and the need to improve the organizational and information-mediation support of the innovation process has been proved.

Key words: innovation development, innovation policy, innovation process, infrastructure provision.

Процес розбудови національної інноваційної екосистеми та підвищення рівня інноваційності національної економіки потребує створення сприятливих умов для розвитку інноваційної сфери, що безпосередньо пов'язане із належним інфраструктурним забезпеченням інноваційного процесу. Наразі належне організаційне та інформаційно-посередницьке інфраструктурне забезпечення інноваційного процесу виступає гарантом динаміки інноваційної діяльності та комерціалізації її результатів. Як відмічається у Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року, серед основних бар'єрів для розвитку інновацій в Україні є: недосконалість інституцій, зокрема політичного, регуляторного та бізнес-середовища; слабо розвинута інфраструктура, у тому числі інноваційна. Сучасна українська держава має дуже обмежену фінансову та інституційну спроможність, відтак наявні ресурси і потенціал доцільно зосередити на підтримці наукових досліджень, які є однією з основ інноваційного потенціалу, та створенні ефективної інфраструктури, яка сприятиме перетворенню результатів досліджень у продукт, придатний до комерціалізації [1]. До того ж, слід погодитись, що інфраструктурне забезпечення інноваційного процесу відіграє вирішальне значення у формуванні попиту на відповідні інновації [2].

Актуальність інтенсифікації інформаційного забезпечення в інноваційній діяльності пов'язана з тим, що інноваційний процес починається з ідеї, для зародження якої часто необхідна релевантна інформація. В умовах інтенсивного розвитку інформаційних технологій більш легким є отримання

необхідної інформації щодо новинок, які використовуються в інших країнах та іншими організаціями [3].

Питанням забезпечення організації інноваційного процесу, розбудови інноваційної інфраструктури, активізації інноваційної діяльності та комерціалізації її результатів присвячені наукові дослідження багатьох вчених. Так, С. В. Глібко [4] розглядав сучасні вимоги щодо розвитку національної інноваційної системи, організаційно-правові форми та функції певних суб'єктів інноваційної діяльності. Проблемні питання щодо організаційних форм трансферу технологій в інноваційному процесі аналізувалися в дослідженнях О. В. Розгон [5]. Крім того, А. М. Любчич [6] було проведено оцінку діяльності технологічних парків та визначено їх роль у національній інноваційній системі.

Разом із цим, проблемі формування високоефективної системи інфраструктурного забезпечення інноваційного процесу науковими колами приділено недостатньо уваги. Саме тому актуальною постає проблема визначення особливостей інфраструктурного забезпечення інноваційного процесу та шляхів його удосконалення.

Згідно із нормами ст. 3 Закону України «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 № 40-IV (в редакції від 05.12.2012) одним із основних принципів державної інноваційної політики є інформаційне забезпечення суб'єктів інноваційної діяльності [7]. Крім того принципи ідентифікуються із наданням фінансової підтримки, здійсненням сприятливої кредитної, податкової і митної політики у сфері інноваційної діяльності, тобто із засобами стимулювання провадження господарської діяльності у сфері інновацій. Втім поза увагою залишається організаційне забезпечення інноваційної діяльності та посередницька складова інформаційного забезпечення.

Слід погодитись, що сьогодні з'являються широкі можливості для появи нових типів посередників, які забезпечують інфраструктуру для сучасних моделей ведення бізнесу, при цьому в подальшому варто сконцентрувати зусилля на дослідження посередницьких підприємств на ринку інформації та інформаційних продуктів, тому саме інформація потребує значних зусиль з її

збирання, обробки та зберігання, що створює широкі можливості для посередницьких підприємств, але й вимагає врахування особливостей інформаційного продукту[8].

Якщо звернутися до досвіду формування комплексу взаємопов'язаних завдань і заходів, які спрямовані на розв'язання проблеми системи розвитку інформаційно-аналітичного забезпечення реалізації державної інноваційної політики, доцільно визначити, що Державна цільова програма розвитку системи інформаційно-аналітичного забезпечення реалізації державної інноваційної політики та моніторингу стану інноваційного розвитку економіки, яка затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 07 травня 2008 р. № 439, встановлює, що однією з основних проблем реалізації державної інноваційної політики та забезпечення переходу на інвестиційно-інноваційну модель розвитку економіки є неналежне інформаційно-аналітичне супроводження зазначеного процесу, а також відсутність системи моніторингу стану інноваційного розвитку економіки [9].

Отже, у рамках дослідження, для вирішення поставленої проблеми вважається доцільним розробити комплексне науково-правове обґрунтування необхідності вдосконалення інфраструктурного забезпечення інноваційного процесу, базовими напрямками якого повинні бути наступні:

1. Удосконалення нормативно-правової бази з питань організаційного та інформаційно-посередницького інфраструктурного забезпечення інноваційної діяльності.

2. Забезпечення прогнозування та моніторингу інноваційного розвитку економіки та підготовки пропозицій щодо удосконалення цих процесів.

3. Забезпечення проведення науково-правових та експертних досліджень стану організаційного та інформаційно-посередницького інфраструктурного забезпечення інноваційного процесу з метою прогнозування інноваційного розвитку національної економіки.

4. Удосконалення напрямів та форм реалізації державної інноваційної політики, забезпечення динаміки міжнародного співробітництва у сфері інноваційного розвитку.

На підставі вищезазначеного, із врахуванням важливості питань інноваційного розвитку національної економіки, доцільним вбачається законодавче регулювання діяльності посередників ринку інновацій, запровадження тісного співробітництва між усіма учасниками ринку інновацій для формування якісного інформаційно-комунікативного середовища та вдосконалення організаційного і інформаційно-посередницького забезпечення інноваційного процесу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Стратегія розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року: схв. розпорядженням Кабінету Міністрів України від 10.07. 2019 № 526-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-%D1%80#Text>.
2. Гончаренко О. В. Інфраструктурне забезпечення інноваційного розвитку агропромислового виробництва. *Інвестиції: практика та досвід*. 2014. № 24. С. 62. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/24_2014/14.pdf.
3. Моргачов І. В. Інфраструктурне забезпечення регіональних інноваційних процесів : монографія. Северодонецьк: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2019. С. 26. URL: <http://dspace.snu.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/3356/1/%D0%BC%D0%B0%D0%BA%D0%B5%D1%82.pdf>.
4. Глібко С. В. Правове регулювання діяльності наукового парку як суб'єкта національної інноваційної системи. *Право та інновації*. 2017. № 4 (20). С. 1527. URL: <https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2017/12/Glibko20.pdf>.
5. Розгон О. В. Організаційні форми трансферу технологій в інноваційному процесі. *Право та інновації*. 2021. № 1 (33). С. 1421. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2665-14#top>.
6. Любич А. М. Оцінка технологічних парків: правовий аспект та їх роль у національній інноваційній системі. *Право та інновації*. 2018. № 4 (24). С. 1519. URL: <https://openarchive.nure.ua/bitstream/document/14223/1/doc2.pdf>.
7. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 № 40-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>.

8. Дима О. О. Аналіз тенденцій у розвитку посередницьких організацій. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2014. №4 (75). С. 79. URL: [http://zt.knute.edu.ua/files/2014/4\(75\)/uazt_2014_4_9.pdf](http://zt.knute.edu.ua/files/2014/4(75)/uazt_2014_4_9.pdf).

9. Державна цільова програма розвитку системи інформаційно-аналітичного забезпечення реалізації державної інноваційної політики та моніторингу стану інноваційного розвитку економіки: затв. розпорядженням Кабінету Міністрів України від 07 травня 2008 р. № 439. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/439-2008-%D0%BF#Text>.

REFERENCES

1. Stratehiia rozvytku sfery innovatsiinoi diialnosti na period do 2030 roku: skhv. rozporiadzhenniam Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 10.07.2019 № 526-r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-%D1%80#Text>. [in Ukrainian].

2. Honcharenko O. V. (2014). Infrastrukturne zabezpechennia innovatsiinoho rozvytku ahropromyslovoho vyrobnytstva. *Investytsii: praktyka ta dosvid - Investments: practice and experience*, 24, 62. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/24_2014/14.pdf. [in Ukrainian].

3. Morhachov I. V. (2019). Infrastrukturne zabezpechennia rehionalnykh innovatsiinykh protsesiv. Sievierodonetsk: Vyd-vo SNU im. V. Dalia. URL: <http://dspace.snu.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/3356/1/%D0%BC%D0%B0%D0%BA%D0%B5%D1%82.pdf>. [in Ukrainian].

4. Hlibko S. V. (2017). Pravove rehuliuвання diialnosti naukovooho parku yak subiekta natsionalnoi innovatsiinoi systemy. *Pravo ta innovatsii - Law and innovation*, 4 (20), 15–27. URL: <https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2017/12/Glibko20.pdf>. [in Ukrainian].

5. Rozghon O. V. (2021). Orhanizatsiini formy transferu tekhnolohii v innovatsiinomu protsesi. *Pravo ta innovatsii - Law and innovation*, 1 (33), 14–21. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2665-14#top>. [in Ukrainian].

6. Liubchych A. M. (2018). Otsinka tekhnolohichnykh parkiv: pravovyi aspekt ta yikh rol u natsionalnii innovatsiinii systemi. *Pravo ta innovatsii - Law and innovation*, 4 (24), 15–19. URL: <https://openarchive.nure.ua/bitstream/document/14223/1/doc2.pdf>. [in Ukrainian].

7. Pro innovatsiinu diialnist: Zakon Ukrainy vid 04.07.2002 № 40-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>. [in Ukrainian].

8. Dyma O. O. (2014). Analiz tendentsii u rozvytku poserednytskykh orhanizatsii. *Zovnishnia torhivlia: ekonomika, finansy, pravo - Foreign trade: economics, finance, law*, 4 (75), 79. URL: [http://zt.knute.edu.ua/files/2014/4\(75\)/uazt_2014_4_9.pdf](http://zt.knute.edu.ua/files/2014/4(75)/uazt_2014_4_9.pdf). [in Ukrainian].

9. Derzhavna tsilova prohrama rozvytku systemy informatsiino-analitychnoho zabezpechennia realizatsii derzhavnoi innovatsiinoi polityky ta monitorynhu stanu innovatsiinoho

rozvytku ekonomiky: zatv. rozporiadzhenniam Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 07 travnia 2008 r.
№ 439. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/439-2008-%xt.D0%BF#Te> [in Ukrainian].